MT-besluit gemeente Aalten

Zaakkenmerk/Onderwerp	Z/24/157667/Agressie protocol c.q. normoverschrijdend gedrag protocol tegen Politieke Ambtsdragers Gemeente Aalten
Verantwoordelijk organisatieonderdeel	A2 Team Bestuursondersteuning en Veiligheid
Zaakkenmerk/Documentkenmerk	Z/24/157667/D-539476
Vertrouwelijkheid	Openbaar

Toelichting voorstel

Samenvatting

Burgemeester A.B. (Anton) Stapelkamp

Politieke ambtsdragers kunnen, gerelateerd aan de uitvoering van hun publieke taak, worden geconfronteerd met agressief en/of normoverschrijdend gedrag van burgers. Het protocol zet allereerst in op het voorkomen, normaliseren en/of kanaliseren van agressief en/of normoverstijgend gedrag van burgers. Dit begint bij het vaststellen van heldere uitgangspunten en een norm die het maximaal toelaatbare gedrag van inwoners beschrijft. Door gezamenlijk eenzelfde ondergrens te hanteren is het duidelijk en eenduidig naar burgers én kunnen politieke ambtsdragers elkaar beter bijstaan als er zich een incident voordoet. Door een doorlopend gesprek te voeren over agressief en/of normoverschrijdend gedrag ontstaat er eveneens bewustwording onder politieke ambtsdragers, waardoor er effectief geanticipeerd kan worden indien er zich een incident voordoet. Zonder deze bewustwording kan een incident snel escaleren en moeten er achteraf interventies plaatsvinden of zelfs repressieve maatregelen worden genomen.

Helaas is agressief en/of normoverschrijdend gedrag van burgers niet in alle gevallen te voorkomen. Wel is het mogelijk om als (weerbaar) bestuur zo goed mogelijk voorbereid te zijn op dergelijke situaties. Het agressie protocol omschrijft hoe om te gaan met agressie en intimidatie door inwoners jegens politieke ambtsdragers en hoe om te gaan en te reageren op agressie en intimidatie tussen raadsleden en collegeleden onderling. Het agressie protocol maakt daarbij een onderscheid tussen een handelingsprocedure 'voor', 'tijdens' en 'na' het incident. Bij het signaleren of het ontstaan van agressief en/of normoverschrijdend gedrag is - om erger te voorkomen - snel en adequaat handelen cruciaal. Na afloop van een incident is het evenzeer van belang om een ordentelijke handelingsprocedure te volgen. Dit doet recht aan het slachtoffer van agressie en normoverschrijdend gedrag, maar laat ook zien dat agressie en/of normoverschrijdend gedrag niet onbestraft blijft.

Voorgestelde beslispunten

Het college B&W wordt voorgesteld om:

1. akkoord te gaan met het raadvoorstel en bijbehorende 'Agressie protocol c.q. normoverschrijdend gedrag protocol tegen Politieke Ambtsdragers Gemeente Aalten';
2. het raadsvoorstel en bijbehorende 'Agressie protocol c.q. normoverschrijdend gedrag protocol tegen Politieke Ambtsdragers Gemeente Aalten' ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad.

Besluit

Akkoord.

Inleiding

Tijdens de raadsvergadering van dinsdag 28 februari 2023 (agendapunt: B.9) is het raadsvoorstel 'Doorontwikkeling bestuurlijke vernieuwing' vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin wordt voorgesteld om, in samenwerking met de ambtelijke organisatie, een protocol op te stellen met uitgangspunten die leidend zijn bij de preventie en aanpak van normoverschrijdend gedrag van individuele burgers en/of groeperingen/organisaties jegens politieke ambtsdragers. In navolging hierop zijn de raadsleden tijdens de raadsdag op vrijdag 9 februari 2024 het gesprek aangegaan over het thema normoverschrijdend gedrag en intimidatie onder begeleiding van mevrouw C. Koetsenruijter van Instituut KCB namens het Ondersteuningsteam Weerbaar bestuur. Op basis van het gesprek tijdens deze raadsdag heeft de griffier een (concept) protocol opgesteld. Het (concept) protocol is vervolgens besproken in het presidium van 14 oktober 2024. Dit heeft niet geleid tot wijzigingen aan het protocol.

Argumenten

1. Het voorkomen, normaliseren en/of kanaliseren van agressie en/of normoverstijgend gedrag van burgers (preventie)

Doorlopend het gesprek voeren over gedrag en omgangsvormen draagt bij aan de bewustwording van politieke ambtsdragers. Zeker gezien de speciale gezaghebbende positie die politieke ambtsdragers hebben binnen de samenleving. Agressie en normoverstijgend gedrag ondermijnt namelijk het gezag van politieke ambtsdragers. Raadsleden zitten zonder last en ruggespraak in de gemeenteraad én agressie en grensoverstijgend gedrag zetten dit democratisch grondbeginsel onder druk. Bovendien kan agressie en normoverstijgend gedrag leiden tot een onveilig en onprettig gevoel bij politieke ambtsdragers. Voldoende redenen om deze vorm van gedrag zoveel mogelijk te voorkomen, normaliseren en/of kanaliseren. Het protocol kent meerdere vaste momenten waar het onderwerp agressie en normoverschrijdend gedrag wordt besproken aan de hand van bijvoorbeeld een jaarverslag, casuïstiek of bij een specifieke behoefte een vaardigheidstraining op maat. Een goede voorbereiding en ingerichte ruimtes, bij risicovolle aangelegenheden, kunnen bijdragen aan het voorkomen, normaliseren en/of kanaliseren van agressief en grensoverstijgend gedrag door burgers. Zo kan het helpen 'sterker in je schoenen te staan', als er een tweede collega bij het gesprek aanwezig is.

2. Een incident, alarmering en bijstand inschakelen

Helaas is agressief en/of normoverschrijdend gedrag van burgers niet in alle gevallen te voorkomen. Het protocol voorziet in drie soorten incidenten met ambtsdragers. Namelijk, incidenten tijdens individuele gesprekken met burgers die plaatsvinden in het gemeentehuis, gesprekken buiten kantooruren buiten het gemeentehuis en bij raadsvergaderingen. Bij een voorkomend incident staat de de eigen veiligheid van een politieke ambtsdrager te allen tijde voorop. Tijdens een incident bij een individueel gesprek op het gemeentehuis worden eerst het interventieteam gealarmeerd. Mocht dit niet afdoende zijn om het incident het hoofd te bieden, wordt 112 gebeld. Bij gesprekken buiten het gemeentehuis wordt direct 112 gebeld. Indien het incident plaatsvindt tijdens een raadsvergadering, grijpt de voorzitter in (bij eerstvolgende wijziging 'Reglement van Orde van de vergaderingen van de raad' wordt voorgesteld e.e.a. te wijzigen).

3. Ordentelijke afhandeling incident, nazorg en aangifte

Na afloop van een incident is het evenzeer van belang dat er een ordentelijke handelingsprocedure vastligt. Dit doet recht aan het slachtoffer van agressie en normoverschrijdend gedrag, maar laat ook zien dat agressie en/of normoverschrijdend gedrag niet onbestraft blijft. Het gaat hierbij dus om de agressor als het slachtoffer. Raadsleden, fractievolgers en wethouders worden geacht agressie en/of normoverschrijdend gedrag te melden bij de gemeente. Voor het melden wordt gebruik gemaakt van het Gemeentelijk Incidenten Registratiesysteem (GIR). Het GIR is zo ontworpen dat volledig 'op maat' kan worden ingericht wie er meldt, waar de melding terecht komt en wie de melding kan inzien. Hierdoor is de privacy van de melder gewaarborgd. Het voordeel van registeren in GIR is dat er een totaaloverzicht van incidenten en de daarbij behorende veroorzakers ontstaat vanuit de bestuurlijke en ambtelijke organisatie. Na het doen van een melding wordt besproken welke maatregel tegen de veroorzaker wordt genomen. De maatregelen variëren van het waarschuwen van, het aangifte doen tegen en schade verhalen op de agressor. Zoals beschreven moet er recht gedaan worden aan het slachtoffer. Het protocol schrijft voor om het eerste gesprek te laten plaatsvinden binnen 24-uur. Het eerste gesprek heeft als doelen: veiligheid, emotionele ondersteuning en praktische hulp bieden, informatie geven over het verwerkingsproces en vervolgafspraken maken. Het tweede gesprek vindt plaats binnen drie dagen na het incident. Dit gesprek heeft heeft hetzelfde doel, maar heeft aanvullend het voornemen om samen met de betrokkene het verloop van de afgelopen dagen in kaart te brengen en zodoende meer informatie wordt verkregen over het verwerkingsproces. Het derde gesprek vindt plaats na 4-6 weken of zoveel eerder als nodig. Tijdens dit gesprek wordt stilgestaan bij eventuele veranderingen in de kijk op het ambt en het functioneren daarbinnen, het privéleven en persoonlijke beleving.

4. Eén (technische) ambtshalve wijziging in protocol na bespreking presidium van 14 oktober

Het protocol is besproken in het presidium van maandag 14 oktober. Het presidium heeft geen wijzigingen aangebracht aan het protocol. Na afloop van deze presidiumvergadering is er een technisch foutje ontdekt in het protocol. In het protocol stond op enkele plekken bodes dan wel bodes/beveiligers vermeld. Hier had interventieteam moeten staan. In dit definitieve voorstel is overal 'interventieteam' opgenomen in het protocol.

Kanttekeningen

N.V.T.

Overleg gevoerd met

Marcel Fiering (Griffier) is opsteller van het protocol.

Ben Wolsink (P&O) heeft:

1. integraliteit bewaakt tussen agressie protocol politieke ambtsdragers en de in ontwikkeling zijnde agressie protocol voor de organisatie;
2. knelpunten in kader van ambtelijke capaciteit besproken;
3. de (on)mogelijkheden ten aanzien van het bieden van o.a. vaardigheidstrainingen voor raadsleden en collegeleden inzichtelijk.

Vervolgstappen en planning	Agressie protocol c.q. normoverschrijdend gedrag protocol tegen Politieke Ambtsdragers Gemeente Aalten is: 1. besproken in het presidium van 14 oktober 2024; 2. akkoord bevonden in de MT-vergadering van 29 oktober 3. na behandeling van de collegevergadering onderdeel van de agendacommissie op 16 december 2024.
Participatie	Het bijgevoegde (concept) protocol is besproken in het presidium van 14 oktober. Dit heeft niet geleid tot wijzigingen aan het protocol. Hierdoor is te verwachten dat het raadsvoorstel als hamerstuk wordt toegevoegd aan de raadsvergadering van de gemeenteraad.
Communicatie	N.V.T.